





JETHRO TULL V 50

Objevný příběh o tom, jak Tull na půl století zastřešovali svět progresivního rocku

Noc ožvlých mrtvol, 2001: Vesmírná odyssea, Tenkrát na západě, sedací pytle, uzavíratelné igelitové pytlíky, Will Smith, Hugh Jackman a Gillian Andersonová. Zpětným pohledem byl rok 1968 docela dobrý. Inteligentní, mysl provokující bijáky, narození tří odlišných ale zásadních herců a vynález obalu, který ochrání vaši svačinu, když si kecnete na nejnovější druh měkkého nábytku, a zaposloucháte se do *This Was*, debutové desky bluesové (i když ne na dlouho) kapely, zvané Jethro Tull. Není jisté, jak budou oslavovat 50. narozeniny Smith, Jackman a Andersonová – jisté je, že svíček bude slušná hranička. Pro Iana Andersona a jeho skupinu to, nicméně, bude zase o pohybu vpřed. Jedním okem se přitom ale budou dívat tak trochu zpátky.

„Když si uvědomíte, že kromě mě bylo v kapele za ta léta 36 členů, je to celkem dost lidí...“ Ian Anderson vzhledne od své kávy a začne něco v duchu propočítávat. Vyfukává přitom prostředníčkem do stolu rytmus, jak se číslo zvyšuje. „Ze všech těch různých sestav a podsestav jich tak 10-11 dávalo smysl, co si tak vzpomínám. Na tomhle turné přemýšlím o těch prvních zhruba 10 letech, a o těch sestavách Jethro Tull, které tohle období naší hudby měly na svědomí.“

A že to byla významná dekáda! Přenesla je od jejich bluesového debutu, přes průlomový *Stand Up* a zásadní námětové album *Thick As A Brick*, až do dvou třetin jejich folkrockové trilogie – k *Songs From The Wood* a znamenitým *Heavy Horses*. Na této cestě znovuobjevili progresivní rock, představili folkrock opravdu mezinárodnímu publiku, a při tom všem drželi krok s dobou a doladřovali svůj vývoj v rámci skupiny. To tedy bylo prvních deset let!

„Domnívám se, že v tomhle období nás objevilo nejvíce lidí,“ říká Anderson. „Možná v roce 1969, možná někteří v roce 1978, ale bylo to v téhle éře, kdy se o nás dozvěděli. A i mnohem mladší fandové dnes rozhodně směřují k této etapě naší hudby, aby zjistili, co Jethro Tull hráli, když byli relativně zbrusu noví. I když to byla doba, kdy jsme se hodně vyvíjeli, a kdy progresivní rock byl ve své originální úspěšné podobě. Nezapomínejme, že to trvalo nějakých čtyři, pět let, než se progresivní rock stal terčem posměchu. Ve skutečnosti tehdy skupina dělala progresivnější muziku, než je současný progresivní rock. Možná jsme se cítili trochu osamělí, trochu vylekaní těmi negativními recenzemi v tisku, ale to už mne dnes netrápí. Snad mě to v roce 1973 vyvedlo z míry, ale v roce 1974 už jsem byl zase v pohodě“.

No a zda kapela a její šéf drželi krok s dobou? Trvalou kvalitu Tull mimo jiné způsobil fakt, že neustále bedlivě sledovali svět kolem sebe. Anderson psal o ekologických otázkách světa už v 70. letech, což se později proměnilo v mnohem soudržnější a adresnější album *Stormwatch* (které tím předběhlo svou dobu).

Anderson zdvihá obočí a usmívá se. „Myslím, že obvykle držím krok s dobou, je to jen o tom, že můj způsob vyjadřování není tak módní a naleštěný, jak je dnes zvykem. To bylo v 70. letech normální – tehdy nemělo smysl sledovat módu a vymýšlet si image, přizpůsobovat se příští generaci hudebních tvůrců. Měl jsem rád tu muziku, kterou jsem měl rád. Nebyl jsem fandou těch věcí, co Elvis – byl jsem příliš mladý – ale pak jsem poznal Howlin' Wolfa a to drsnější blues, a už mě nic jiného z dřívějšíka nezajímalo. Posmíval jsem se tomu. To nebylo nic pro mne. To samé s rannými Beatles. Prostě jsem si stále uvědomoval, že nemá smysl se držet módy, aby se člověk někomu zavděčil – prostě si musíš vyorat svou vlastní brázdou, ať už s pomocí Heavy Horses, nebo čímkoliv jiným, a dělat věci, se kterými je ti v dané době dobře. Člověk doufá, že se to lidem líbí, že je zaujaly ty myšlenky a hudba. Že proleze a že bude moci nahrát další desku.“ Anderson krouží zbytky kávy ve svém šálku. Už dvě hodiny s ním procházím rozsáhlý katalog nahrávek skupiny. Nikdo snad není více zaujatý a ochotný se bavit o skupině, která představuje jeho životní dílo. Hází výrazy jako *produkt*, *výběr názvu*, jak *prezentovat* a *prodávat* svou hudbu. Je to umělec s pronikavým smyslem pro podnikání, což je jeden z dalších důvodů, že kapela vydržela tak dlouho. Tohle, a také jeho bystrý postřeh ohledně časů, ve kterých se se svou skupinou nachází

„Je zajímavé, že zmiňuješ zrovna *Stormwatch*“, říká Anderson. „Tohle album se silně zabývalo tématy ochrany životního prostředí a klimatických změn. Musíš si také uvědomit, že to album přišlo na svět v době, kdy vědecký svět očekával možnost příchodu malé doby ledové – to mě přimělo napsat některé skladby na desce. Když se ale později v 80. letech začaly vyzdvihovat vzorky hlubinného ledu, vědci svůj názor změnili.“

Pokud se mám vrátit k první písničce, kterou jsem o podnebí napsal, pak to byla *Skating Away On The Thin Ice Of A New Day*. V té době jsme poprvé slyšeli o značné pravděpodobnosti možných klimatických změn, způsobených člověkem. To bylo spojeno s růstem počtu obyvatel a s dalšími problémy, které se díky znečištění ovzduší prohlubovaly, a tak dále.

Svým způsobem jsem rád, že jsem se už tehdy o těchto tématech zmínil. Nebyla to žádná dobrá a dokonce ani akceptovatelná píseň, ale minimálně se v ní člověk stále dokola neopakoval. Je třeba se posunovat vpřed, k námětům, které jsou kombinací pozornosti k současnému dění a uvědomění si, odkud přicházíme.

To je můj přístup téměř ke všemu – nejsem dějepisec, ale věřím v hodnotu historie. Dává nám totiž perspektivu v otázce, kde jsme se tady vzali, a také nám může naznačit, kam směřujeme. Mým pojetím hudby je brát prvky z minulosti, ale samozřejmě nechci být prorokem katastrof. Jsem v zásadě optimistou, ale velmi znepokojeným.“

A ještě zpátky k Andersonově muzikálnímu uměleckému vývoji – šlo o jeho umělecké snažení, nebo ho jen znudila jedna formule, kterou musel stále dokola opakovat?

Upřímně, v případě blues jsem se vždycky cítil jako podvodník. Ale blues jako ovlivňující prvek je pro mne důležité dnes stejně jako dříve. Když člověk analyzuje jeho stupnice a rytmy, jde téměř o technickou záležitost. Z pohledu textů v mém životě ze světa blues a z období první desky Jethro Tull téměř nic nezůstalo. Hudebně má blues s mou muzikou stále cosi společného, ale jde jen o jeden z několika vlivů. A patrně o prvek méně významný, než je folková a klasická hudba v širším slova smyslu. Má na mne vliv pravděpodobně více věcí, ale blues je stále součástí mne samotného a toho, co dělám. Některé z věcí,

keré jsem v březnu 2017 nahrával, minimálně jedna z nich, je stále zakořeněna v bluesovém pocitu, takže jde stále o cosi, co tu pro mne dneska je. Existují určité pasáže, a to dokonce i na albu *Heavy Horses*, které budu opakovat stále dokola. Přemýšlej o tom jako o kuchaři, který stojí v kuchyni před policí s kořenkami. Má tam minimálně takových 30 položek, a určitě už je všechny použil. Ale patrně ne vždy ve stejném pořadí nebo množství. S takovým repertoárem se toho dá dělat spousta. A já myslím, že stejně to platí i o muzice.

Pokud budeme mluvit o textech, prošel jsem si před časem všechny texty, které jsem napsal, s cílem vytvořit sbírku slovního materiálu. Čekal jsem, zejména u těch starších, že budou nestavitelné, ale u většiny z nich se projevil pravý opak. Četl jsem je a říkal si, 'je to 20 let staré, je to naivní a jednoduché, ale je to výstižné, je to k věci, i když je to velmi poplatné stylu mladých rockových textařů'. Jsou tam samozřejmě boty, ale ty si každý může sám odmyslet.

Pokud se podíváme na repertoár Tull, shledává Anderson hodně chyb? Existují momenty, nad kterými se jen šklebí? Je tam hodně hudebních přehmatů?

„No ano, jasně“, odpovídá bez váhání. „A možná, kdyby nebylo omylů, nebyly by ani ty správné kroky. Člověk musí upadnout, aby mohl znovu vstát. Ale někdy se člověk ohlédne, ať už je to o rok nebo o deset let později, a zjistí, že sice nešlo o jeho nejlepší momenty, ale na druhé straně se nakonec nezdají tak hrozné. Srdce a hlava byly na správném místě, jen to prostě nezafungovalo tak, jak jsem doufal.“

Je ale stále šance tyhle chybičky napravit – je tady nové album, které Anderson se svou skupinou minulý rok rozpracoval, i když stále není jasné, zda to bude album Tull, nebo album sólové. Časopis Prog na autora zatlačil, a ten prohlásil: „Záleží na tom, v jaké podobě to bude vydáno. To není věc, kterou mám teď v hlavě.“

Káva je dopita, naše interview u konce. Ale stále je ještě prostor pro jednu reminiscenci ze života, stráveného v prostředí hudby. Časopis Prog nadhodil otázku, že i když je sedmdesátníkem, má stále Anderson na to, aby zpíval jako člověk o několik dekad mladší. Tato poznámka ho, jak se zdá, překvapila: „Já jsem nikdy nebyl velkým zpěvákem. Srovnávání, například, s Robertem Plantem, je absurdní. On má talent od Boha, což jsem s obavami hned zpočátku poznal, když jsem ho vůbec poprvé potkal v klubu, kde jsme hráli, a kam ho přivedl Alexis Korner. Mohlo to být ve Speakeasy, což je jedno z těch nechutných míst, kam nás manažer přinutil jít. Tak jsme do toho zaplivaného klubu šli, a bylo to tam hrozné. Přišel Alexis s tím štíhlým mladíkem, a povídá: 'Nebude vám vadit, když vám do toho skočí tady mladej a něco dá? Hraje na harmoniku a zpívá.' A já na to, 'no, to já taky, ale jasně, já si na chvíli sednu, a ať se do toho pustí'. Nevěděli jsme vůbec, o koho jde, a on dal nějaký bluesový standard. A my najednou: 'A do prdele!' Bylo hned vidět, že je na něm něco zvláštního. A na harmoniku taky fakt uměl hrát. Seděl jsem tam a rostlo ve mně znepokojení. Trochu jsem znal Alexise i Johna Mayalla. Přetáhli by vám nemilosrdně muzikanty – ale tím nesladším způsobem. Byli to kapelníci, byli to obratní manipulátoři. Vzpomínám si, že jsme odtamtud ten večer dost rychle vypadli. A moc se neohlíželi.“

Anderson odstrkuje svůj šálek. Zvedáme se, bereme tašky a se smíchem míříme ke dveřím. Otázka možného dalšího alba Jethro Tull zůstala nevyřešená. I když se Anderson chystá ještě jednou se vrátit. V minulosti žít. Ví, že přijde, co přijít má. Rád všechny své včerejšky návštěvou poctí, ač stále pro dnešek žije.

Výroční turné Jethro Tull k 50. letům po Británii začíná 3. dubna v Manchesteru. To americké startuje 30. května v Phoenixu. Více na www.jethrotull.com.

translation©JetřichTyl2018

